

ЁШЛАРДА ҲАРБИЙ ВАТАНПАРВАРЛИКНИ ШАКЛЛАНТИРИШДА ОИЛА ВА ТАЪЛИММУ АССАСАЛАРИ ҲАМКОРЛИГИНИНГ ПСИХОЛОГИК ОМИЛЛАРИ

<https://doi.org/10.5281/zenodo.7855502>

Б.Т.Абдуллаев

Ҳарбий таълим факултети

услубий тайёргарлик цикли ўқитувчиси

Убайдуллаев Азаматжон Анваржон ўғли

ФарДу ХТФ 4 курс 19.115-гуруҳ курсанти

Олимжонов Дилшоджон Комилжон ўғли

ФарДу ХТФ 4 курс 19.119-гуруҳ курсанти

Худойназаров Давлатжон Раҳматжон ўғли

ФарДу ХТФ 4 курс 19.119-гуруҳ курсанти

Аннотация: *ушбу мақолада ёшларни ҳарбий ватанпарварликни шакллантиришда оила ва таълим муассасалари ҳамкорлигининг психологик омиллари ва Ёшларни ҳарбий-ватанпарварлик руҳида тарбиялашда қуйидагилар асосий вазифалар ёритиб берилган.*

Калит сўзлар: *ҳамкорлик, жамият, мустаҳкам, баркамол, ташаббус, консенсия, темперамент, ҳаққонийлик.*

Annotation: *this article highlights the psychological factors of the cooperation of family and educational institutions in shaping youth military patriotism, and the following main tasks in educating youth in the spirit of military patriotism.*

Keywords: *Cooperation, Society, solid, harmonious, initiative, concept, temperament, truthfulness.*

Аннотация: *В данной статье освещаются психологические факторы взаимодействия семьи и образовательных учреждений в формировании у молодежи военного патриотизма и основные задачи воспитания молодежи в военно-патриотическом духе.*

Ключевые слова: *сотрудничество, сообщество, солидный, гармоничный, инициатива, концепция, темперамент, правдивость.*

Ёшларни ҳарбий-ватанпарварлик руҳида тарбиялаш – миллати, тили ва касбидан қатъи назар, ёшларда Ватанга садоқат туйғусини шакллантириш, уларни ўз фуқаролик бурчи ва Конституцион мажбуриятларини бажаришга, жамият ва давлат манфаатларини ҳимоя қилишга қодир шахслар этиб тарбиялашга йўналтирилган давлат органлари, жамоат бирлашмалари ва ташкилотларининг кўп босқичли, тизимли, мақсадли ва мувофиқлаштирилган фаолиятидир. Ёшларни ҳарбий-ватанпарварлик руҳида тарбиялашдан кўзланган асосий мақсад – ёшларда жамиятнинг турли тармоқлари, айниқса,

ҳарбий соҳа билан алоқадор бўлган давлат хизмати турларида фаоллик кўрсатиш, тинч ва ҳарбий шароитда Конституция ва ҳарбий бурчга садоқатли бўлиш, уларда ўз юрти ва халқи тақдири учун юксак масъулият ва жавобгарлик каби муҳим хусусиятларни шакллантиришдан иборат. Ёшларни ҳарбий-ватанпарварлик руҳида тарбиялашда қуйидагилар асосий вазифалар этиб белгиланади:

- ёшларни миллий ғоя ва Ўзбекистон Республикасига, унинг халқи ва Президентига садоқат руҳида тарбиялаш, уларнинг қалби ва онгига Ватан ҳимояси шарафли ва муқаддас бурч эканини чуқур сингдириш;

- қадимий тарихимиз ва маданиятимиз, жонажон Ватанимизнинг мустақиллиги ва равнақи йўлида фидокорона курашган миллий қаҳрамонларимиз билан фахрланиш, уларга муносиб бўлиш туйғусини шакллантириш, миллий армиямизнинг қудрати ва салоҳиятига бўлган ишончни кучайтириш;

- миллий армиямизга жисмонан бақувват ва маънан етук ёшлар зарурлиги, ҳарбий хизмат ҳар бир Ўзбекистон фуқароси учун муқаддас бурч экани ҳақидаги тушунча ҳамда бу борадаги назарий-амалий кўникмаларни мустаҳкамлаш;

- ёшларда ён-атрофимиз ва жаҳонда рўй бераётган сиёсий-ижтимоий жараёнларга миллий манфаатларимиздан келиб чиққан ҳолда ёндашиш кўникмаларини, турли ички ва ташқи таҳдидларга қарши мафкуравий иммунитетни шакллантириш;

- жанговар ҳаракатларга мослашиш, ҳар қандай мураккаб вазиятларда тезкор ва мустақил қарор қабул қилиш, замонавий ҳарбий техника воситаларидан самарали фойдаланиш малакасига эга ёшларни тарбиялаш; Ўзбекистон манфаатларини нафақат ҳарбий соҳада, балки ҳаётнинг барча жабҳаларида, ҳар бир қадамда ҳимоя қилишга тайёр туриш, юрт учун фидоий бўлиш – бу бугунги кун талаби эканини ҳаётий мисоллар ва таъсирчан воситалар билан ёшлар онгига сингдириб бориш.

Ўзбекистон мустақиллигининг дастлабки йилларидан бошлаб мамлакатда ёшларни ҳар томонлама баркамол этиб тарбиялаш борасида ислохотлар ҳаётнинг барча соҳалари билан узвий боғлиқ ҳолда амалга оширилмоқда. Йошларимизнинг баркамол бўлиб етишишида маҳалла, оила жамоат ташкилотлари ва таълим муассасалари алоҳида ўрин эгаллайди. Келажак авлод ҳақида қайғуриш, соғлом, баркамол инсонни вояга етказишга интилиш ҳалқимизга хос миллий хусусиятлардандир. Дарҳақиқат, баркамол авлод дастлаб оилада вужудга келади, оила муҳитида яхши ёки ёмон инсонлар бўлиб вояга этади. Биринчи Президентимиз И.Каримов ёшларни маънавий-ахлоқий тарбиялашда оила, ота-она ҳал қилувчи ўрин туришга эътабор бериб шундай деган эди: —Бола туғилган кундан бошлаб оила муҳитида яшайди. Оилага хос анъаналар, қадриятлар, урф-одатлар бола зуваласини шакллантиради. энг муҳими, фарзандлар оилавий ҳаёт мактаби орқали жамият талабларини

англайди, ҳис этади. Ота-онанинг фарзанд олдидаги бурчлари, ўзларининг охиратини обод этувчи қарзлари бор. Улар: яхши ном қўйиш, яхши муаллим қўлида топшириб, саводини чиқариш, илмли, касб-ҳунарли қилиш, бошини икки ва уйлижойли қилиш. Оилавий маънавиятни юксалтиришга шахс сифатида ҳар бир оила аъзоларининг муайян маънавий дунёга эга бўлиши улар ўртасидаги муносабатлар асосида вужудга келади. Оилада ота ва онанинг маънавий фазилатлари эр-хотинлик муносабатларининг шарқона анъаналари инсонийлик ва ахлоқийлик даражасини белгилаб беради. Оила маънавий олами ўзаро ҳурмат, қадрлаш, ҳамкорлик, мурасасозлик, меҳрибонлик, раҳмдиллик, меҳроқибат, сабрбардошлилик, инсонсеварлик, олижаноблик, катталарга ҳурмат, кичикларга иззат каби маънавий қадриятларни ўзида мужассамлаштириши муҳимдир. Бундай қадриятларнинг оилада эъзозланиши, бунга амал қилиниши оилада шундай маънавий муҳитни яратади. Бу эса ўсиб келаётган авлод қалби ва онги шаклланишида ўта муҳимдир. Шу асосда ҳар бир оила аъзосининг истеъдоди ва салоҳияти тўла рўёбга чиқиши учун шароит яратилади. Натижада оила маънавият маскани сифатида шаклланиб боради. Оила тарбияси – бу умуминсоний жараённинг шундай босқичидирки, кейинчалик бутун умри давомида оладиган маърифат ва ҳаёт сабоқлари учун асос, замин пойдевор вазифасини ўтайди. Ҳар бир ота-она ўз бурчларини англаган ҳолда оилани мустаҳкамлигини таъминлайдиган ҳамма хусусиятга тўлиқ риоя қилишга ҳаракат қилиши, унинг вазифа ва мақсадларини тушуниши шарт. Президентимиз Шавкат Мирзиёевнинг- Камолот ёшлар ижтимоий ҳаракатининг ИВ қурултойидаги нутқида таъкидлаганидек, -Бугунги кунда юртимизда тобора кенг тарқалиб бораётган. Ўз болангни ўзинг асра деган даъват фақат қуруқ шиор бўлиб қолмасдан, ҳар бир ота-она, ҳар бир фуқаронинг қалбига чуқур кириб бориши амалий ҳаракатга айланиши зарур. Бунинг учун бу масалани, яъни ота-оналарнинг фарзандлар тарбияси учун масъулиятини ва бурчини ҳуқуқий асосда мустаҳкамлаб қўйиш вақти келди, деб ўйлайман. Ҳақиқатан ҳам ҳар бир ота-она ўз фарзандининг тарбияси учун жавобгар ҳисобланади. Фарзандларимизнинг тарбиялашнинг муҳим шартлари оилаларнинг мустаҳкам, маънавий соғлом асосда қурилганлиги, айниқса, ота-онанинг ўзи тарбияланган бўлишидир. Ота-оналар фарзандининг бугунги муаллими ҳисобланади. Чунки фарзандга тилўрганиш, китоб ўқишга қизиқтириши айнан оиладан бошланади. Ҳозирги кунда фарзандларимизнинг ҳар қандай инсонийликдан йироқлаштирадиган иллатлардан асраш учун уларни илм олишга, китоб ўқишга қизиқтира билиш лозим. Фарзандни тарбиясида ҳар бир ота-она ўз масъулиятини ҳар бир дақиқа ҳис қилиб яшаши лозим. Оилада соғлом муҳит мавжуд бўлгандагина, уларда ҳар томонлама соғлом, баркамол инсон шаклланади. Ёшлар тарбияси хусусан жисмонан бақувват, ақлан соғлом, умуминсоний маданият, даражаси юқори, замонавий билим ва касбга эга бўлган келажак авлодни вояга етказишда оила

маънавиятининг тутган ўрни алоҳидадир. Оила тарбияси бўйича Буюк мутафаккирларимиз асарларида, муқаддас китобларимизда ўзига хос фикр-мулоҳазалар билдиргани диққатга сазовордир. Инсоннинг шахс бўлиб шаклланишида, ҳаётда ўз ўрнини топиш, эл-юрт ичида иззат-ҳурматга сазовор бўлишида оила асосий пойдевор ҳисобланади. Оила ҳаётнинг абадийлигини давомийлигини таъминлайдиган, муқаддас урф-одатларимизни сақлайдиган, шу билан бирга келажак наслларни қандай инсон бўлиб этишишига бевосита таъсир кўрсатадиган тарбия ўчоғидир.

Хулоса: хулоса қилиб айтганда ҳарбийларни тайёрлашда уларни Ватанга, танланган касбига муҳаббат, халқ тинчлиги ва осойишталигини сақлаш йўлида куч-ғайратни аямаслик ҳиссини шакллантиришда билим юрти қўмондонлиги, профессор ўқитувчилар таркиби, командир, фахрийлар, ота-оналар ҳамкорлигида катта чора-тадбирлар олиб бориш қадар ҳарбий тарбияни ҳар томонлама олий даражага қўйишимиз мумкин.

Фойдаланилган адабиётлар рўйхати:

1. Р. Мавлонова, К. Холиқбердиев, *Педагогика*. Т: *Ўқитувчи нашриёти*. 2002- йил
2. Она тили ўқитиш методикаси / К. Қосимова, С. Матчонов, Х. Ғуломова, Sh.Ҳоълдошева, Ш. Сариев. –Т: –НОШИР, – 2009
3. Абдуллаева, О. О. (2021). Абай ижодини ўрганишда савол ва топшириқлар устида ишлаш. *Академик ресеарч ин эдусатионал ссиенсес*, 2(3), 4-9.
4. Абдуллаева, О. О. (2021). Ибройим Юсупов ижоди асосида ўқувчиларнинг ватанпарварлик туйғуларини ўстириш. *Академик ресеарч ин эдусатионал ссиенсес*, 2(3), 176- 180.